

Udskrift af dombogen

DOM

Afsagt den 3. januar 2018 i sag nr. BS 6B-447/2017:

A
v/ Mandatar Fagligt Fælles Forbund

...

og

B
v/ Mandatar Fagligt Fælles Forbund

...

og

C
v/ Mandatar Fagligt Fælles Forbund

...

og

D
v/ Mandatar Fagligt Fælles Forbund

...

mod

X ApS

...

og

E

...

Husk at den sidste sagsøger skal gå ud

Sagens baggrund og parternes påstande

Denne sag, der er anlagt den 16. januar 2017, vedrører spørgsmålet, om sagsøgte 2, E, der er distriktmanager i virksomheden X ApS, der driver ... i ..., har opført sig utilbørligt over for en eller flere af sagsøgerne, og hvilket ansvar der i givet fald så påhviler de sagsøgte.

Sagsøgerne har nedlagt følgende påstande:

Påstand 1:

Principalt

Sagsøgte 1 og sagsøgte 2 skal in solidum til sagsøger 1, A, betale 25.000 kr. med procesrente fra sagens anlæg til betaling sker.

Subsidiært

Sagsøgte 1 skal til sagsøger 1, A, betale 25.000 kr. med procesrente fra sagens anlæg til betaling sker.

Endnu mere subsidiært

Sagsøgte 2 skal til sagsøger 1, A, betale 25.000 kr. med procesrente fra sagens anlæg til betaling sker.

Påstand 2

Principalt

Sagsøgte 1 og sagsøgte 2 skal in solidum til sagsøger 2, B, betale 25.000 kr. med procesrente fra sagens anlæg til betaling sker.

Subsidiært

Sagsøgte 1 skal til sagsøger 2, B, betale 25.000 kr. med procesrente fra sagens anlæg til betaling sker.

Endnu mere subsidiært

Sagsøgte 2 skal til sagsøger 2, B, betale 25.000 kr. med procesrente fra sagens anlæg til betaling sker.

Påstand 3

Principalt

Sagsøgte 1 og sagsøgte 2 skal in solidum til sagsøger 3, C, betale 25.000 kr. med procesrente fra sagens anlæg til betaling sker.

Subsidiært

Sagsøgte 1 skal til sagsøger 3, C, betale 25.000 kr. med procesrente fra sagens anlæg til betaling sker.

Endnu mere subsidiært

Sagsøgte 2 skal til sagsøger 3, C, betale 25.000 kr. med procesrente fra sagens anlæg til betaling sker.

Påstand 4

Principalt

Sagsøgte 1 og sagsøgte 2 skal in solidum til sagsøger 3, C, betale 25.000 kr. med procesrente fra den 15. september 2017 (replikken) til betaling sker.

Subsidiært

Sagsøgte 1 skal til sagsøger 3, C, betale 25.000 kr. med procesrente fra sagens anlæg til betaling sker.

Endnu mere subsidiært

Sagsøgte 2 skal til sagsøger 3, C, betale 25.000 kr. med procesrente fra sagens anlæg til betaling sker.

De sagsøgte har nedlagt påstand om frifindelse.

Dommen indeholder ikke en fuldstændig sagsfremstilling, jf. retsplejelovens § 218 a.

Forklaringer

Der er afgivet forklaring af B, C, A, E, F, G, H, I, J og K.

B har forklaret, at hun blev sendt en ansøgning og blev kaldt til samtale på stedet. Samtalen blev holdt på engelsk med Hun var dengang 19 år. Hun blev ansat og startede den 3. december 2015. De var i alt 20 ansatte på stedet. Der stod 3-4 af dem ude foran, hvor man puttede maden i pose og udleverede den, og hvor kassen var. Inde bag ved stod drengene, som lavede maden. Det var en ny forretning, og sagsøgte, E, var der hver dag.

De havde uniform på. Den bestod af sorte bukser, sorte arbejdssko og en rød polo t-shirt. Man efterlod tøjet på stedet, hvor det blev vasket. Ofte var poloerne krympede. En dag kunne hun ikke finde en, som passede. Den polo, hun tog på, var lidt for stor, og sagsøgte sagde til hende, at hun lignede en, som havde tabt 100 kg, og at hun skulle skifte til en mindre. Hun sagde, at de andre poloer var for små, og at man så kunne se hendes navle. Sagsøgte forlangte imidlertid, at hun skulle skifte. Det var meget ubehageligt, for hun kunne ikke lide at vise hud, men hun blev tvunget til det af sagsøgte, der var ligeglad med, at hun ikke kunne lide det.

Sagsøgte havde også en joke om en majscolbe. Den var klam og sjofel, og han yndede at fortælle den, mens de stod og tilberedte majscolberne. Hvis nogen kaldte på en, og man svarede, at man kom nu, og sagsøgte overhørte dette, sagde han "nej, ikke i arbejdstiden". Det var perverst. Man blev utilpas, og hun havde det træls med det. Der var ingen, som grinede af hans joke eller af, at han fik svaret ført hen på noget seksuelt.

Sagsøgte kom også fysisk for tæt på hende og de andre piger. Når han gik forbi dem, tog han dem på hofterne og gned sig op af dem, selv om der var rigeligt plads til, at han kunne komme forbi uden at have kropskontakt med

dem. Hun selv forsøgte at træde et skridt til siden, og det var klart, at hun ikke syntes om det, men han blev ved. Det var det samme, hvis man f.eks. skulle have hjælp til noget med kassen. I stedet for at stille sig ved siden af en for at hjælpe stillede sagsøgte sig lige bag ved en, således at man kunne mærke hans ånde i nakken. Også her forsøgte hun at træde et skridt til side, men sagsøgte fulgte bare med, så han stadig åndede en i nakken. Hun mener, at dette stod på i hvert fald en gang om ugen og mindst hver tredje gang han skulle forbi en.

Sagsøgte kaldte drengene i køkkenet for perkere, bøsserøve og aber. Det var helt generelt hans måde at omtale de ansatte med anden etnisk baggrund end dansk. Hun husker ikke, om det skete, mens de var til stede. Hun mener også, at C var omfattet af sagsøgtes udtalelser.

Sagsøgte kaldte F for "pornostjernen".

Hun selv havde på et tidspunkt ondt i ryggen, og hun spurgte F om hun ville hjælpe hende med at få "knækket ryggen". F kunne ikke finde ud af det, og A mente, at det var upassende, fordi hun er en pige. Sagsøgte kom til og sagde, at det kunne han fixe. Han bad hende løfte armene op over hovedet, og han tog så fat rundt om hende og havde fat i hendes bryster, hvorefter han løftede hende op. Det kom fuldstændigt bag på hende at blive befølt på den måde. Det var ubekvemt og ubehageligt. Hun holdt sig herefter helt væk fra sagsøgte. Hun var bange for at sige fra, og hun vidste ikke, hvad hun skulle gøre. Der var ingen andre overordnede på stedet. Hun følte sig krænket og sårbar.

Det hele betød også, at hun ikke kunne lide, at man rørte ved hende. Hun var meget pirrelig og havde på en måde en knude indeni.

Hun var ikke til stede, da F var til samtale med sagsøgte, men hun talte efterfølgende med F som var meget påvirket af det, som var passeret.

Sagsøgte kunne også ved forskellige lejligheder true med, at man ville blive fyret. F.eks. havde hun bedt om lov til at købe sine egne sko, fordi der kun var meget få par i størrelse 36, som var hendes størrelse. Hun måtte ikke købe sine egne sko for sagsøgte. Hun bad ham så om at bestille flere sko i hendes størrelse, fordi det ikke var smart at dele sko med andre. Sagsøgte sagde til hende, at det havde hun ikke forstand på, så det ville han ikke. Da hun rykkede for sin ansættelseskontrakt og meddelte ham, at hun havde krav på en kontrakt, havde han også sagt til hende, at det havde hun ikke forstand på, og at hun skulle tage det roligt.

Hun var ansat på prøve, og da sagsøgte ringede til hende og spurgte, om hun var klar til at blive fastansat, bad hun om, at prøveperioden blev forlænget. Hun var sygemeldt og fandt et andet arbejde i den periode, hvorefter hun

sagde op i maj 2016.

Hun fik siden konstateret, at hun led af en fejl i hjernen, hvilket gjorde, at hun fik anfald, når hun blev presset for hårdt. Hun havde i den pågældende periode mange anfald, og man vidste på dette tidspunkt ikke, hvad hun fejlede.

C har forklaret, at hun blev ansat i december 2015, og at hun sagde op den 20. marts 2016. Hun stod ikke i kassen. Hun var 15 år, da hun blev ansat. Hun tog i mod ordrer og gav disse videre til dem, der stod i køkkenet. Sagsøgte tiltalte hende med "perker". Hun følte sig anderledes og som det sorte får blandt hvide får. Hun følte, at sagsøgte konstant var efter hende. Der var overvågning på stedet, og hvis hun lavede en fejl som f.eks. at udlevere en ekstra burger, opdagede han det og sagde så til hende, at han på grund af dette kunne fyre hende. Hun følte sig undertrykt og uretfærdigt behandlet. Han sagde også til hende, at hun var billig arbejdskraft, men det kunne være, fordi hun jo var under 18 år. Hun var også ude for, at sagsøgte gned sig op af hende og tog om hendes hofter, når han skulle forbi, hvor hun stod, selv om der var rigeligt med plads til at passere uden kropskontakt. Hun prøvede at flytte sig, men det hjalp ikke. Hun er sikker på, at han kunne se, at hun blev påvirket af det. Hun havde også prøvet at være nødt til at tage en for lille polo t-shirt på, fordi der ikke var nogen, der passede. Sagsøgte sagde så, at det så fint ud, og at hun så sexet ud. Hun følte sig meget klam ved denne udtalelse. Hun havde ikke hørt "majs-joken". Hun prøvede i videst mulige omfang at undgå ham. Ofte sad sagsøgte på sit kontor og så på overvågningen. Han kom så farende, hvis han kunne se, at hun gjorde noget forkert. Sagsøgte kunne overvåge alt fra kontoret. Det var kun ude ved containerne, at der ikke var overvågning. Han kunne også overvåge stedet, selv om han ikke var på sit kontor. Han kontaktede så manageren, som skulle tale med en, hvis sagsøgte kunne se, at der var lavet en fejl. Det var krænkende. Sagsøgte kunne også finde på at gøre grin med folk, idet han imiterede dem. Det havde han også gjort med hende, og hun havde tænkt, at sådan var hun jo slet ikke. Hun turde ikke sige stop eller svare igen. Hun var ikke til stede, da sagsøgte skulle "knække" B's ryg, men hun vidste, at B bagefter havde været meget påvirket af det. Hun havde det dårligt, når hun kom hjem. Hendes forældre sagde, at hun skulle sige op. Hun fandt så også et nyt arbejde og sagde op.

A har forklaret, at han blev ansat i december 2015 og var på stedet i 4-5 måneder. Han var dengang 24-25 år. Han stod og lavede kyllinger. Man kunne starte med dette og så senere blive forfremmet, så man kunne stå på alle pladser. Han blev behandlet godt i starten, og sagsøgte kom med slik og chokolade. Der skete dog på et tidspunkt en ændring, hvor sagsøgte begyndte at tale grimt om dem alle. Han blev, fordi det var svært at finde et andet job. Sagsøgte kaldte ham "perker", og var der ekstravagter, der skulle besættes, og han meldte sig, fik han det svar, at han skulle se sig selv i spejlet, hvormed sagsøgte mente, at han ikke fik ekstravagten. Han følte sig

utilpas og undertrykt, og sagsøgte kunne ikke undgå at se, at han følte sig generet. Det var imidlertid ganske sædvanligt, at sagsøgte truede med at fyre en, hvis man sagde fra eller på anden vis var utilfreds. Han valgte at holde sin mund, fordi han havde brug for pengene. C følte sig også meget generet. Det var lige meget, hvor meget hun knoklede, eller hvor godt hun lavede det, så kritiserede sagsøgte hende og kaldte hende "abekat". C blev meget ked af det, og hun var tit tæt på at græde, kunne han se. Han følte virkelig, at sagsøgte udnyttede sin magt.

En dag var F til samtale med sagsøgte. Sagsøgte havde sagt, at de bare kunne kalde på ham, hvis der var travlt. Der var så travlt, og han åbnede døren til, hvor sagsøgte og F sad. Sagsøgte sagde, at han lige måtte vente. Da han kom igen for at tale med sagsøgte, var døren låst. Sagsøgte råbte, at de skulle passe sig selv, og at han ville komme senere. Efter en time kom F grædende ud. Han overhørte også, at sagsøgte i hvert fald en gang kaldte F for " pornostjernen".

Han hørte også majscolbe-joken. Det var virkelig en dårlig joke. Han bemærkede også, at sagsøgte gik meget tæt på pigerne, hvis han skulle forbi, selv om der var god plads. Han hørte også om, at pigerne ikke kunne få poloer, der passede dem, og at de måtte gå med t-shirts, der var alt for stramme. Han var til stede, da B bad om at få "knækket" ryggen. Han afslog selv at hjælpe, fordi han var utilpas ved at skulle være så tæt på en pige, men sagsøgte kom flyvende og ville hjælpe. Det var alt for meget, og B gik nærmest i chok. Sagsøgte var jo 10-15 år ældre og hendes chef

Sagsøgte kaldte en ansat ved navn ... for "klovnen". ... tog det meget personligt, og det var ikke spor sjovt. Det kom sig af, at ... var gledet, og at man kunne se dette på overvågningen. Sagsøgte viste herefter alle de andre dette videoklip.

Der var enkelte steder, hvor overvågningen ikke nåede hen. Befandt man sig et sådant sted for længe, kom sagsøgte straks til stede for at spørge, hvad den pågældende lavede, og hvorfor han ikke kunne se vedkommende på overvågningen. Det var som at være i fængsel.

Han begyndte at tage C i forsvar og fik af sagsøgte at vide, at han ikke skulle blande sig. På et tidspunkt blev han snydt for betaling for nogen timer. Han gik til fagforeningen og fik ret. Sagsøgte ringede til ham og sagde, at han ikke skulle sprede rygter, og at han var fyret.

E har forklaret, at han er driftschef for ... i Danmark. Han har arbejdet med forretningen siden 2001. Han er restaurantchef både i forretningen i ... og i ... Forretningen i ... ligger i ..., og den åbnede i november 2015. Hans bror er direktør i firmaet. Broderen kommer ikke i forretningen i ..., så de ansatte møder ham ikke der, men selvfølgelig kan broderen kontaktes via deres hjemmeside-

de.

De tre sagsøgere blev ansat efter en samtale. Det var ..., der er hans områdechef, som talte med de tre.

I perioden fra december 2015 til marts 2016 var han meget i forretningen. Der var ingen mellemledere fra starten. Han regnede med, at nogen af de folk, som de ansatte, eventuelt kunne udvikle sig til mellemledere.

Forretningen har en dress-code. Tøjet bliver stillet til rådighed og vasket i forretningen. Det sker, at tøjet krymper ved vask ved for høje temperaturer, men han genkender overhovedet ikke historien med den for store polo-shirt. Han kan ikke udelukke, at han greb ind, hvis polo-shirten var så stor som en kjole, idet han så ville sige, at den pågældende skulle finde en mindre. Han bryder sig ikke om, hvis de ansatte ligner hip hop unge. Han vil heller ikke tillade, at polo-shirten er for lille, og han ville ikke have medarbejdere, der viser navle. Forretningens uniformstandard er ikke svær at forstå. De ansatte skal se pæne ud i tøj, der passer dem.

Han har vedstået "majskolbe-joken" og genfortalt den i retten. Det er en vittighed, som han hørte for mange år siden, og han synes stadig, den er sjov. Der ligger ikke andet i det. Han har fortalt den en del gange i forretningen, men da ikke til alle. Det er rigtigt, at nogle af de ansatte står og smører majskolberne med flydende smør, og at joken i den forbindelse nok er lidt ulækker, men han har ikke trods dens indhold fortalt den med seksuelle undertoner. Han genkender ikke de udtalelser, som sagsøgerne refererer om hans svar på, at de ansatte siger, at "de kommer nu".

Han har ikke taget nogen på hofterne. Han ved ikke, hvor de historier kommer fra. Har de travlt, kan man sagtens komme til at skubbe til hinanden. Han har heller ikke ved et uheld berørt nogen af de ansatte. Det er totalt langt ude, mener han. Han har heller ikke stået bag nogen og åndet dem i nakken.

Han nægter, at han kalder indvandrere for perkere og/eller aber. Det er langt ude, og det gør han bare ikke. 40-50% af de ansatte i ... er udlændinge.

Der er 6 forretninger i alt i Danmark og vel 110-120 ansatte i alt.

Det er rigtigt, at F en dag var kommet med en meget kraftig og grim make-up, og at han sagde, at hun lignede en pornostjerne. Det så hæsligt ud, men hvad ved han om make-up.

Det er også rigtigt, at B en dag havde nogle problemer med sin ryg. Han ville hjælpe og bad hende om at holde armene i et kors over brystet. Han holdt herefter om hende uden armene, mens han løftede hende op. Han havde ikke rørt hende på brysterne. Det var hans lillebror, som har to venner,

der er sygeplejersker, som havde fortalt ham, hvordan man kunne gøre. Han ville hjælpe hende. Der lå ikke andet i det end det.

De sikkerhedssko, der stilles til rådighed, skal de ansatte benytte. Han mener ikke, at han har været nedladende over for de ansatte.

Det er rigtigt, at han havde en samtale med F. Han havde forstået på nogen af de andre ansatte, at hun havde nogen attitudeproblemer. Han kaldte hende ind. Samtalen foregik i et baglokale, hvor de kunne være alene. Det stod hurtigt klart for ham, at hun ikke kunne tåle kritik. Hun meddelte ham, at hun ikke ville høre på, hvad han sagde. Han kom ind på hendes privatliv, herunder familie, venner og kæreste. Hun blev ked af det. Han sagde til hende, at hvis hun blev ved med at opføre sig sådan, så ville hun ikke opleve mange positive ting i livet. Der var ikke tale om, at døren var låst, eller at han holdt på hende. Hun sad nærmest døren og kunne gå, hvis hun ville. Hun sagde til ham, at hun ikke ville tale med ham, og han svarede, at det var i orden, men at det ikke ville løse problemerne. Det var bedst, at de talte om det, og ellers kunne hun bare smutte.

Han har ikke kaldt C for "perker". Han har heller ikke sagt, at hun så sexet ud i en polo, der var for lille.

Han har krævet, at rutiner og standarder skal følges. Det gælder på alle arbejdspladser. Hvis man ikke vil indordne sig under dette, kan man ikke være ansat. Måske nogen kan analysere sig frem til, at der herved ligger en trussel om fyring.

Det er rigtigt, at forretningen er overvåget. Det er den af hensyn til de ansattes sikkerhed, men også af hensyn til disciplinen og for, at han kan kontrollere, at arbejdet udføres korrekt. Det nytter ikke, at fjærkræ ikke håndteres korrekt, og at kunderne bliver syge. Han kan følge overvågningen fra sin mobil. Han har brug for at vide, hvad der sker i forretningen for at give de ansatte feedback og coache dem. Han har dog ikke tid til løbende at følge med. Han kan spole tilbage, hvis nogen har klaget over forkerte varer eller lignende. Nogen gange følger han også med live. Der har ikke været tale om overvågning specifikt af de tre sagsøgere. Han har brugt overvågningen blandt over for C der havde pakket nogle varer forkert. Han tog C og en anden ind for at vise dem, hvad der var forkert, og hvordan de kunne gøre det bedre. Alle kan se, at der er overvågning. Det er ikke noget, der står i ansættelseskontrakterne.

Han genkender ikke, at han skulle lave sjov med de ansatte ved at imitere dem.

Han kan ikke udelukke, at han har brugt ordet "perker" i "beskrivende termer". En kan f.eks. sige til ham, at en anden opfører sig som en "perker". Han vil så svare, at den pågældende skal behandles ordentligt alligevel. Han

har aldrig brugt ordet "abekat" om andre.

F har forklaret, at hun søgte jobbet via nettet. Hun blev ringet op af sagsøgte og var til samtale i Hun blev ansat i november 2015. Hun skulle ikke op læres, da hun tidligere havde været på Hun var over 18 år ved ansættelsen. Hun rykkede ikke for en kontrakt. Det var godt i starten, men pludselig ændrede det sig. Sagsøgte blev strid. Han var efter dem hele tiden og viste sig at være en ikke rar person. Han tog pigerne om hofterne og flyttede dem, når han skulle forbi, og gned sig op af dem, selv om der var plads nok. Hun hørte også majsokolbe-joken. Den var ikke sjov. Vidnet er halv ... og sagsøgte havde sagt, at hun lignede/lød som en eller anden med et ... navn. Hun tog sig ikke af det, for hun vidste ikke, hvem den pågældende var. Senere sagde han til hende, at hun lignede en luder. Vidnet fortalte sin familie om det, og hun fik nu at vide, at de ... navne, som sagsøgte havde henvist til, var pornoskuespillere. Så blev hun stødt. Hun var ikke glad for alle de seksuelle kommentarer.

Sagsøgte var også efter C. Det var lige meget, hvad hun lavede. Hun måtte ikke stå stille på noget tidspunkt. Han fik også mellemlederne til at være efter hende. Hun forsøgte at hjælpe C så meget, hun kunne, også ved at sige fra på hendes vegne. Indvandrere blev kaldt "perkere" af sagsøgte, når de ikke var til stede. Han kaldte dem også for "klovne" og gav udtryk for, at de var ubrugelige som arbejdskraft. Det var ikke i orden.

Vidnet var til stede, da sagsøgte kom hen for at hjælpe B med ryggen. Han bad hende tage armene op over hovedet, og han tog så fat om babserne på hende og løftede op, så brysterne røg helt op mod halsen på hende. B blev chokeret, og de talte meget om det bagefter, men vidnet sagde ikke fra over for sagsøgte.

De talte også om, at der var en fyringsrunde. Det var ganske almindeligt, at sagsøgte sagde, at man ville blive fyret, hvis man ikke gjorde et eller andet bestemt. Hun blev kaldt til en evalueringssamtale. Sagsøgte og hun sad i et lagerlokale, som var det eneste sted, de kunne være alene. Sagsøgte kørte på hende. Han talte om, at hun havde svært ved at knytte sig til andre, og at det var derfor, at hun ikke havde så mange venner. Samtalen var meget ubehagelig. Hun havde fået fri, og hendes kæreste sad udenfor og ventede på hende. A og G skulle på et tidspunkt ind i lokalet, og så låste sagsøgte døren. Hun tudbrølede, og sagsøgte kunne ikke være i tvivl om, at hun gerne ville ud. Det var først, da hun fuldstændig ignorerede ham, at samtalen var slut. Hun var væk et par dage, og da hun kom tilbage til arbejdet, vidste alle, hvad der var sket. Hun var bange og ked af det. Hun sagde op pr. 31. maj 2016. Det er rigtigt, at hun oprindeligt var med som sagsøger. Hun hævdede siden sagen af personlige grunde for at komme videre med sit liv.

G har forklaret, at hun blev ansat i november

2015, og at hun stadig er ansat i forretningen. Hun var tidligere på fuld tid, men er nu på deltid. Hun står i serviceområdet og tager sig af kassen, pakning af de bestilte varer og rengøring. Hun har arbejdet sammen med de tre sagsøgere fra november 2015 og til sommeren 2016. Sagsøgte kom som leder dagligt i forretningen i starten, og han er nu mest i Det er vekslende, hvor tit han kommer til Hun beskriver sagsøgte som en meget åben person, der taler meget med medarbejderne, og det er også om personlige ting. Hun har ikke lagt mærke til, at han skulle have taget nogle af pigerne på hofterne eller gnedet sig op af dem. Hun mener ikke, at han taler ned til de ansatte, men han kan da godt sige til en, at "den kunne du nok have regnet ud" eller lignende. Hun har hørt ham omtale indvandrere som "perkere", men ikke "aber" eller "billig arbejdskraft". Hun har hørt, at han kaldte A for "perker".

Deres uniform består af sorte bukser og en rød t-shirt. Det er rigtig, at bluserne krymper i vask. Det rene tøj ligger i omklædningsrummet, og man vælger selv sin størrelse. Hun har ikke hørt, at sagsøgte skulle kræve en bestemt størrelse til nogen af pigerne. Hun tror ikke, at det er accepteret, at pigerne viser mave og navle. Hun har ikke hørt, at sagsøgte skulle have bestemt, at nogle af pigerne tog for små bluser på. Hun ved, at uniformen skal sidde pænt i kraven, og at den ikke må være krøllet eller beskidt.

Hun overværede ikke episoden, hvor sagsøgte hjalp B med ryggen. Hun har dog hørt herom. Der var flere, der fortalte, at sagsøgte havde taget B på brysterne.

Hun har hørt vittigheden med majskolben og kan gengive den. Det var sagsøgte, som fortalte vittigheden, mens hun stod og vaskede op sammen med A. Det var mærkeligt at få serveret sådan en sjofel vittighed på arbejdet, men hun følte sig ikke krænket. Der var ingen undertoner af seksuel karakter ud over vittigheden som sådan.

Det er rigtigt, at hun også har haft kritikpunkter over for sagsøgte. Det kunne være noget med arbejdet eller vagterne, og hun har sms'et med F og A herom. Hun mener, at sagsøgte kunne udnytte, at man var en god arbejdskraft, idet han så forventede, at man forsvarede ham mod kritik fra de andre. Han anså hende for en af de gode, og det betød for ham, at hun ikke måtte blive for gode venner med de andre. De tre sagsøgere anså sagsøgte ikke for lige så gode medarbejdere. Sagsøgte havde et problem med C, der ikke var så god til at tage sit arbejde seriøst. Vidnet mener dog, at man også i den sammenhæng måtte se på, at C ikke var så gammel.

Sagsøgte kunne tit tale om de "skide perkere", hvorefter han grinede. Det var som en joke, der dog ikke var morsom. Der var heller ikke nogen, der grinede af det. Sagsøgtes udtalelser kunne være henvendt til den enkelte, eller der var tale om generelle udtalelser.

H har forklaret, at hun blev ansat i forretningen i ... fra åbningen. Hun holdt op i august 2016. Hun arbejdede sammen med de tre sagsøgere. Sagsøgte var som chef meget til stede i starten. Han kunne lide at joke, og man lærte ham godt at kende. Han var meget personlig over for medarbejderne og kom med dårlige jokes. Vidnet beskriver disse som "far-platte jokes". Hun mener ikke, at han var forskellig over for kvinder og mænd. Hun har ikke set, at han skulle gnide sig op af pigerne, eller at han tog dem på hofterne. Hun mener ikke, at han kaldte nogen af de ansatte for "perker" eller "abekat", men han kunne godt bruge sådanne betegnelser, hvis der kom grupper af indvandrere i butikken. Hun har ikke hørt, at nogen af hendes kolleger talte om dette.

De gik i uniform, der bestod af bukser og en t-shirt. Tøjet lå på en hylde, og man tog selv den størrelse, som passede en. Der var tale om, at bluserne var for små, og at der blev bestilt nogle større hjem. Hun er ikke blevet bedt om at skifte til en mindre bluse. De brokkede sig over, at bluserne var for korte, fordi man kunne se maven, hvis det var nødvendigt at løfte armene for at nå noget højt oppe.

Hun mener ikke, at sagsøgte kom med generelle trusler om fyringer. Hun har heller ikke hørt, at de andre talte om dette.

Der var kameraer i forretningen. Hun forstod, at det var af sikkerhedsmæssige årsager, og at det primære formål ikke var at overvåge medarbejderne. Hvis der var en episode med en kunde og en ansat, og der f.eks. manglede penge, kunne man dog tjekke på overvågningen, hvorledes ekspeditionen var foregået.

Hun har ikke kendskab til, at et svar om "jeg kommer nu" blev vendt til noget seksuelt.

Hun har hørt, at F skulle være blevet kaldt en pornomodel. Det er ikke noget, hun selv har overhørt. Det, hun hørte, var, at sagsøgte mente, at F lignede en person, der hed et eller andet, som vidnet ikke kan huske. Da sagen blev undersøgt, viste det sig, at den pågældende person var pornomodel.

Hun mener ikke, at sagsøgte var specielt efter C. Hun selv var nok til tider træt af sagsøgte, og hun skrev også nogle sms'er herom, men ikke til A eller C. Det havde ikke noget med pigerne eller hans udtalelser om perkere at gøre. Det er muligt, at sagsøgte også kommenterede vidnets størrelse, men det var ikke med seksuelle undertoner, men blot, at hun var stor.

I har forklaret, at han var ansat fra november 2015 til oktober 2016. Han arbejdede i køkkenet på deltid i 32 timer/ugentligt. Han lavede burgere m.v. Han har arbejdet sammen med de tre sagsøgere. Han mener, at sagsøgte var en fin chef. Hvis han ønskede noget anderledes, sagde han det

direkte. Han er klar over, at der var delte meninger om sagsøgte. Der var nogle, der syntes, at han var en mindre god chef, fordi de ikke brød sig om hans personlighed. Vidnet henviser til, at folk er forskellige. Han har ikke set sagsøgte tage på pigernes hofter. Han har heller ikke hørt om det. Han kan ikke huske, at sagsøgte skulle have brugt ord som "perkere" om de andre. Han har ikke hørt, at sagsøgte skulle kalde to af sagsøgerne for "perkere". Han mener ikke, at der var nogen, der blev truet med firing, men det var vel klart, at man kunne risikere at blive fyret, hvis man ikke passede sit arbejde ordentligt. Med hensyn til uniform valgte den enkelte selv den størrelse, man ville have på. Han har ikke hørt, at sagsøgte skulle ønske, at pigerne gik i for små bluser. Han har hørt om historien med B, der skulle have "knækket" sin ryg. Han var der ikke selv og har ikke oplevet, at sagsøgte kom for tæt på pigerne. Han var tættest på A, men talte da også med pigerne.

J har forklaret, at hun var ansat i forretningen fra november 2015 til april 2016. Hun stod i kassen eller var pakkemedarbejder. Hun arbejdede sammen med sagsøgerne. Sagsøgte var som chef altid betænksom, og han ringede stadig af og til for at høre, hvordan det gik hende. Han fortalte, at hun altid igen kunne få et job på stedet. I starten var der mange problemer og mange, der var utilfredse. Der gik lang tid, inden der kom løsninger på problemerne. Sagsøgte var der ikke altid. Han har altid været fin over for hende og sagt hej, smilet og joket. Hun har ikke oplevet, at han tog hende eller andre på hofterne. Hun mener slet ikke, at sagsøgte kom forbi pigerne i de to kasser. Hun har heller ikke hørt nogen af de andre piger tale om det. Det er rigtigt, at der ikke var meget plads bag de to kasser, og at de to ansatte, der stod der, stod lige op af hinanden. Hun har aldrig følt noget ubehageligt her. Var sagsøgte der for at hjælpe, var det vel naturligt, at han stod tæt på. Hun har heller ikke hørt nogen af de andre omtale dette som et problem. Selv om der var trangt, kunne man passere bagom uden at røre ved hinanden.

Hun har ikke hørt, at sagsøgte skulle have kaldt nogen af de andre for "perker", "abe" eller beskyldt dem for at være billige.

De havde uniform på, når de var på arbejde. Man bestemte selv størrelse på bukser og bluse. Hun er ikke blevet bedt om at gå i strammere tøj, og hun har heller ikke hørt, at sagsøgte skulle have bedt andre om det. Hun har ikke hørt ham komme med kommentarer om det ene eller andet vedrørende pigernes udseende.

Der var overvågning på stedet. Det var ikke for at overvåge de ansatte, men selvfølgelig kunne optagelserne bruges til at rette fejl hos den enkelte. Dette mente hun dog ikke var sket.

Hun husker ikke, at der skulle være nogen, der blev truet med firing.

Der var en episode, hvor B skulle have hjælp til sin ryg. Hun hørte om dette, men det er så lang tid siden, at hun ikke husker nærmere herom.

Sagsøgte fortalte mange jokes, og majskolbe-joken kan sagtens have været en af dem.

K har forklaret, at han fik arbejde i forretningen i december 2015. Han er stadig ansat. Han har arbejdet sammen med C og A. Han var dengang køkkenmedarbejder og lavede kylling, pommefrites og burgere. Han synes, at sagsøgte er en god chef. Sagsøgte er altid glad, imødekommende og hjælpsom, og han har altid noget sjovt at sige. Vidnet har aldrig haft dårlige oplevelser med sagsøgte, og han mener, at de fleste kan lide ham. Han er dog chef, og derfor har man også respekt for ham. Vidnet har ikke hørt om nogen, der ikke kan lide sagsøgte. Han har ikke hørt om, at sagsøgte skulle tage pigerne om hofterne. Han har ikke set det, men han var også mest i køkkenet. Han har ikke hørt de tre sagsøgere tale om det. Han har med sikkerhed heller ikke hørt, at nogen skulle være blevet kaldt "per-ker" eller "abe". Ingen har i hvert fald talt sådan til ham. Man har uniform på. Bluserne kunne blive lidt korte efter vask, men det står en frit for at vælge en passende størrelse. Han har aldrig hørt sagsøgte bede pigerne om at tage en bluse på, der var mindre. De skulle alle leve op til standarden, og man måtte ikke vise navle. Der var kameraer overalt. Hvis der gik noget galt, kunne man herved se, hvad der var sket. Det blev også brugt til at rette på de ansatte, hvis de f.eks. talte i mobil i arbejdstiden, hvad man ikke måtte. Sagsøgte kunne følge med i, hvad der skete, selv om han var i Han har ikke kendskab til en episode, hvor der var noget med B's ryg. Vidnet har tilføjet, at ... er hans modersmål. Han kom til Danmark for 5 år siden og taler i dag bedre dansk end dengang.

Parternes synspunkter

Sagsøgerne har i påstandsdokument af 20. november 2017 anført følgende:

Til støtte for påstand 1 gøres det over for sagsøgte 1 gældende, at arbejdsgiver ikke må forskelsbehandle ansatte på baggrund af deres race og/eller etnicitet, jf. forskelsbehandlingslovens § 1, stk. 2, og stk. 3, jf. § 2. E's opførsel over for A er i strid med forskelsbehandlingslovens § 1, stk. 4, idet A er blevet chikaneret på baggrund af hans race og/eller etniske oprindelse. Den chikane A har været udsat for har haft det formål og/eller den virkning at krænke A's værdighed og skabe et truende, fjendtligt, nedværdigende, ydmygende eller ubehageligt klima for A.

E falder som øverste leder på arbejdsstedet og som udøver af chikanen inden for arbejdsgiverbegrebet i forskelsbehandlingslovens forstand, hvorfor sagsøgte 1 kan dømmes efter nævnte § 1, stk. 4, og sagsøger tilkendes en godtgørelse med hjemmel i § 7. Alternativt gøres det gældende, at sagsøgte 1 er ansvarlig som følge af DL 3-19-2.

Til støtte for påstand 1 gøres det over for sagsøgte 2 gældende, at denne er personligt ansvarlig efter erstatningsansvarsloven § 26 for at have krænket A med den udøvede chikane.

Uanset om sagsøgte 1 og/eller sagsøgte 2 dømmes og efter hvilket regelsæt skal der fastsættes en godtgørelse på 25.000 kr. for den chikane, han har været udsat for.

Til støtte for påstand 2 gøres det over for sagsøgte 1 gældende, at enhver arbejdsgiver har pligt til at behandle mænd og kvinder lige for så vidt angår ansættelsesvilkår, jf. ligestillingslovens § 4. E's opførsel over for B er i strid med ligestillingslovens § 1, stk. 6, idet B er blevet udsat for verbal og fysisk sexchikane.

E falder som øverste leder på arbejdsstedet og som udøver af chikanen inden for arbejdsgiverbegrebet i ligestillingslovens forstand, hvorfor sagsøgte 1 kan dømmes efter de nævnte bestemmelser, og en godtgørelse kan tildeles med hjemmel i ligestillingslovens § 14. Alternativt gøres det gældende, at sagsøgte 1 er ansvarlig som følge af DL 3-19-2.

Til støtte for påstand 2 gøres det over for sagsøgte 2 gældende, at denne er personligt ansvarlig efter erstatningsansvarsloven § 26 for at have krænket B med den udøvede sexchikane.

Uanset om sagsøgte 1 og/eller sagsøgte 2 dømmes og efter hvilket regelsæt skal der fastsættes en godtgørelse på 25.000 kr. til B for den chikane, hun har været udsat for.

Til støtte for påstand 3 gøres det over for sagsøgte 1 gældende, at enhver arbejdsgiver har pligt til at behandle mænd og kvinder lige for så vidt angår ansættelsesvilkår, jf. ligestillingslovens § 4. E's opførsel over for C er i strid med ligestillingslovens § 1, stk. 6, idet C er blevet udsat for verbal og fysisk sexchikane.

Til støtte for påstand 3 gøres det over for sagsøgte 1 gældende, at arbejdsgiver ikke må forskelsbehandle ansatte på baggrund af deres race og/eller etnicitet, jf. forskelsbehandlingslovens § 1, stk. 2, og stk. 3, jf. § 2. E's opførsel over for C er i strid med forskelsbehandlingslovens § 1, stk. 4, idet C er blevet chikaneret på baggrund af hendes race og/eller etniske oprindelse. Den chikane C har været udsat for har haft det formål og/eller virkning at krænke C's værdighed og skabe et truende, fjendtligt, nedværdigende, ydmygende eller ubehageligt klima for C.

E falder som øverste leder på arbejdsstedet og som udøver af chikanen inden for arbejdsgiverbegrebet i ligestillingslovens og i forskelsbehandlingslovens forstand, hvorfor sagsøgte 1 kan dømmes efter de

nævnte bestemmelser og en godtgørelse kan tildeles C. Alternativt gøres det gældende, at sagsøgte 1 er ansvarlig som følge af DL 3-19-2.

Til støtte for påstand 3 gøres det over for sagsøgte 2 gældende, at denne er personligt ansvarlig efter erstatningsansvarsloven § 26 for at have krænket C med den udøvede sexchikane og chikane i øvrigt.

Uanset om sagsøgte 1 og/eller sagsøgte 2 dømmes og efter hvilket regelsæt skal der fastsættes en godtgørelse på 25.000 kr. til C for den chikane, hun har været udsat for.

Til støtte for påstand 4 gøres det gældende,

at overvågningen af medarbejderne på overvågningskameraer var uden saglig grund,

at overvågningen er sket på en krænkende måde,

at overvågningen er sket i strid med erstatningsansvarslovens § 26, og

at overvågningen af C skal udløse en godtgørelse på 25.000 kr., jf. U2008.727S (Matas-dommen).

De sagsøgte har i påstandsdokument af 20. november 2016 anført følgende:

Det bemærkes, at de påståede hændelsesforløb er udokumenterede.

I hvert enkelt tilfælde gøres retten opmærksom på, at bevisbyrden for, at de pågældende forhold har fundet sted, udelukkende er sagsøgernes.

Sagsøgerne har på ingen måde dokumenteret den påståede adfærd.

På den baggrund gøres det gældende:

Ad sagsøger 1:

Det bestrides grundlæggende, at der skulle være sket en forskelsbehandling af de ansatte på baggrund af race og/eller etnicitet.

Det gælder både for så vidt angår sagsøgte 1 som sagsøgte 2.

Det bestrides ligeledes, at sagsøger 1 har været udsat for chikane, og det bestrides under alle omstændigheder, at en eventuel chikane skulle have haft til formål at krænke sagsøger 1's værdighed eller i øvrigt skabe et truende, fjendtlig, nedværdigende, ydmygende eller ubehageligt klima for sagsøger 1.

Der er således ingen hjemmel til at tilkende sagsøger 1 en godtgørelse.

Derudover bestrides det at sagsøgte 2 skulle være personligt ansvarlig efter erstatningsansvarslovens § 26.

Det bemærkes, at sagsøger 1 på ingen måde reelt har dokumenteret den påståede adfærd.

Under alle omstændigheder bestrides det, at der skulle være hjemmel til eller retspraksis for, at der kan fastsættes en godtgørelse på 25.000 kr. Såfremt retten mod forventning skulle tilpligte sagsøgte 1 og/eller sagsøgte 2 at betale en godtgørelse, må godtgørelsen være langt lavere end de påståede 25.000 kr.

Ad sagsøger 2:

Det bestrides, at E skulle have udvist en adfærd som påstået af sagsøger 2.

Under alle omstændigheder er det ikke dokumenteret, at E's adfærd har været i strid med ligebehandlingslovens § 1, stk. 6.

Det bestrides således, at B skulle være blevet udsat for verbal eller fysisk sexchikane.

Ligeledes bestrides det, at sagsøgte 2 skulle have udvist en adfærd, der medfører, at han skulle være personligt erstatningsansvarlig i henhold til erstatningsansvarslovens § 26.

Under alle omstændigheder bestrides det, at der skulle være hjemmel til eller retspraksis for, at der kan fastsættes en godtgørelse på 25.000 kr. Såfremt retten mod forventning skulle tilpligte sagsøgte 1 og/eller sagsøgte 2 at betale en godtgørelse, må godtgørelsen være langt lavere end de påståede 25.000 kr.

Ad sagsøger 3:

Det bestrides, at E skulle have udvist en adfærd som påstået af sagsøger 2.

Under alle omstændigheder er det ikke dokumenteret, at E's adfærd har været i strid med forskelsbehandlingslovens § 1, stk. 4.

Det bestrides således, at C har været udsat for chikane på grund af race eller etnisk oprindelse.

Endvidere bestrides det, at den udviste adfærd skulle have haft til formål og/eller virkning at krænke sagsøger C's værdighed og skabe et tru-

de, fjendtlig, nedværdigende, ydmygende eller ubehageligt klima for sagsøger 3.

Det bestrides ligeledes, at C skulle være udsat for verbal eller fysisk sexchikane.

Ligeledes bestrides det, at sagsøgte 2 skulle have udvist en adfærd, der medfører, at han skulle være personligt erstatningsansvarlig i henhold til erstatningsansvarslovens § 26.

Under alle omstændigheder bestrides det, at der skulle være hjemmel til eller retspraksis for, at der kan fastsættes en godtgørelse på 25.000 kr. Såfremt retten mod forventning skulle tilpligte sagsøgte 1 og/eller sagsøgte 2 at betale en godtgørelse, må godtgørelsen være langt lavere end de påståede 25.000 kr.

Ad sagsøger 4:

[tidligere påstand 5, ændret efter sagsøgernes endelige påstand]

Det bestrides,

at der er sket overvågning af medarbejderne uden saglig grund,

at der har været foretaget en krænkende overvågning i strid med erstatningsansvarslovens § 26, og

at der i øvrigt skulle være grundlag for at udløse en godtgørelse.

Parterne har i det væsentligste procederet i overensstemmelse hermed.

Rettens begrundelse og afgørelse

Sagsøgte E har erkendt, at han på arbejdspladsen fortalte en sjofel vittighed, som han selv finder morsom. Han har også erkendt, at han i generelle vendinger vel kunne omtale indvandrere som perkere. Efter de afgivne forklaringer er det ikke bevist, at dette har været rettet specifikt mod sagsøgerne eller nogle af disse. Selv om den såkaldte vittighed under hensyn til de ansattes unge alder og omstændighederne i øvrigt må anses for at være upassende, er det heller ikke bevist, at hans udtalelser generelt har haft et sådant omfang, at sagsøgerne eller nogle af disse med rette kunne føle sig personligt krænkede. For så vidt angår anvendelse af udtrykket "perker" bemærkes, at der savnes en nærmere konkretisering af tid, sted og sammenhæng, og at sagsøgernes forklaringer herom er vage og unøjagtige.

Efter forklaringerne er det ikke bevist, at den episode, hvor sagsøgte E ville "knække ryggen" på B, har haft seksuel karakter.

Sagsøgernes forklaringer om, at sagsøgte E skulle have taget dem om hofterne og stået/gået tæt op af dem, er heller ikke konkretiserede hvad angår tid og sted, hvortil kommer, at adskillige vidner på trods af, at vidnerne har været på samme alder og med samme funktion på ansættelsesstedet som H og C, ikke har overværet dette og heller ikke selv været udsat for noget tilsvarende.

Det er herefter ikke bevist, at sagsøgte E har overtrådt reglerne i forskelsbehandlings- og ligebehandlingsloven, og de sagsøgte frifindes for sagsøgernes påstand 1, 2 og 3.

Om overvågningen i forretningen har E blandt andet forklaret, at dette sker af hensyn til de ansattes sikkerhed, men også af hensyn til disciplinen og for, at han kan kontrollere, at arbejdet udføres korrekt. Han har endvidere erkendt, at han også følger med i, hvad der sker i forretningen, via sin mobil, når han ikke er i forretningen, at han bruger overvågningen til at give de ansatte feedback og til at coache dem, at han både følger med "live" og ved at spole tilbage og gennemse tidligere optagelser, og at han har brugt overvågningen blandt over for C, der havde pakket nogle varer forkert.

Retten finder efter denne forklaring, at overvågningen af de ansatte på stedet til dels har været uden saglig grund, og at dette blandt andet er gået ud over C. Overvågningen af hende er i strid med persondatalovens § 5, stk. 1, og stk. 2, om god databehandlingsskik og om, at indsamling af oplysninger skal ske til udtrykkeligt angivne og saglige formål. C er herefter berettiget til en godtgørelse, der fastsættes til 25.000 kr., jf. erstatningsansvarslovens § 26.

Sagsøgte 1 og 2 har ikke gjort gældende, at der ikke mellem dem er solidarisk hæftelse, hvorfor påstanden tages til følge som nedenfor bestemt.

For så vidt angår sagens omkostninger bemærkes det, at det efter udfaldet er rettest, at hver part afholder egne omkostninger.

Thi kendes for ret:

De sagsøgte, X ApS og E, skal inden 14 dage betale 25.000 kr. til C med tillæg af procesrente fra den 15. september 2017 til betaling sker.

De sagsøgte frifindes for sagsøgernes påstand 1, 2 og 3.

Hver part afholder egne omkostninger.